

prioriteterne med 336 Mill. Kr. og Tredieprioriteterne eller ringere Prioriteter med 282 Mill. Kr. Det er en samlet Prioritetsforøgelse af 1 116 Mill. Kr. Gennemsnitlig pr. Aar i dette Femaar bliver det 99,6 Millioner paa Førsteprioritet, 67,2 paa Andenprioritet og 56,5 Millioner paa Tredieprioritet, i alt gennemsnitlig aarlig 223,3 Mill. Kr. Efter den eneste statistiske Undersøgelse af det danske Landbrugs Prioriteringsforhold, vi har, nemlig for 1909, hvor vi har de absolutte Tal, var Forholdet det, at da udgjorde procentvis Førsteprioriteterne 77,2, Andenprioriteterne 17,4 pCt. — det bliver tilsammen 94,6 pCt., altsaa for saa vidt ret normalt — og Tredieprioriteterne eller ringere 5,4 pCt. Hvis vi nu sammenligner dette med Forøgelsen her, hvis vi tager den procentvise Forøgelse paa Grundlag af den aarlige Gennemsnitsforøgelse i disse 5 Aar, saa bliver Forholdet det, at af Forøgelsen falder 44,6 pCt. paa Førsteprioriteterne, 30,1 pCt. paa Andenprioriteterne og 25,3 pCt. paa Tredieprioriteterne.

Under saadanne Vilkaar er det intet Under, at det danske Landbrug befinder sig i en økonomisk Krise. Vi staar her overfor lignende Forhold, som vi har set i Forholdet mellem Bankerne og Industrien, at Bankerne ikke har været paa Højde med den Opgave, der paahvilede dem, og at de industridrivende i stort Omfang har været kortsynede og letsindige; paa samme Maade har for Landbrugs Vedkommende Kreditinstitutionerne været alt for kulante, og mange Landmænd har været alt for optimistiske i deres Beregninger.

Det er klart, at dette Forhold medvirker til at gøre Krisen endnu mere tryk-kende for det danske Landbrug, men jeg vil bestemt hævde, at det er et Forhold, som man maa overlade til fuldmyndige Statsborgere selv at tage Ansvaret for og Konsekvenserne af. Det er Forhold, som den danske Stat umuligt kan være moralsk berettiget eller forpligtet til at hjælpe Landbruget ud af, det maa være Landbrugs egen Sag. En helt anden Sag er det selvfølgelig med Statshusmændene, som i disse dyre Aar af den danske Stat ved dens Lovforanstaltninger i hvert Fald indirekte har faaet en Opfordring til at gaa ind til disse Husmandsbrug. Naar Staten tilskynder Menigmand, Landarbejderne, til at

blive Statshusmænd i disse dyre Aar og paa disse usikre Vilkaar, saa mener jeg rigtignok, at Staten har en moralsk Pligt til at komme dem til Hjælp, til at yde dem Bistand, for at Krisen kan blive saa lempelig for dem som muligt, og det er jo det, der tilsigtes ved Regeringens Henstandsforslag.

Men jeg maa maaske i den Forbindelse gøre opmærksom paa, at efter min Formening er dette nærmest en Foranstaltning af social Natur, ikke en erhvervsøkonomisk Foranstaltning. Jeg havde for Aar og Dag siden, i Foraaret 1921, et ret skarpt Ordskifte med daværende Landbrugsminister Hr. Madsen-Mygdal. Jeg anmodede Landbrugsministeren om at udtale, hvorvidt efter hans Formening hele den Statshusmandspolitik, der var ført, og navnlig Statshusmandspolitikken, saaledes som den af Venstre førtes i de dyre Aar, før Deflationen kom, kunde betragtes som en nationaløkonomisk rentabel Politik, eller om den maatte betragtes som en rent social Foranstaltning, og den daværende Landbrugsminister var ærlig og redelig nok til at svare mig, at han mente det sidste, og at han ikke turde udtale sig bestemt om det første. Nej, det tror jeg, den daværende Landbrugsminister gjorde vel i.

Hvad man vil her, er i Virkeligheden ikke Statsforanstaltninger til Værn og Opmuntring for Erhvervet, men det er socialpolitiske Foranstaltninger, ganske analoge med de Foranstaltninger, der træffes gennem Statsboligloven og Statsboligfondsløven, og hjælper man paa det ene Sted, vilde det være ganske urimeligt ikke at hjælpe paa det andet Sted. Naar Venstre prøver paa at hævde, at paa Landet drejer det sig om smaa Erhverv, men i Byerne, hvor der er Tale om smaa Parcelejere, smaa Egne-Hjems-Ejere, er Forholdet et helt andet, for de har ikke deres Erhverv, hvor de har deres Hjem, saa vil jeg dertil sige, at det er ren og skær Sofistik, for om den paagældende paa Grund af Landbrugsbedriftens Beskaffenhed har sin Jord knyttet til sit Hus, eller han har Huset eet Sted og sit Erhverv et andet Sted, det er i denne Relation ganske ligegyldigt.

I samme Øjeblik, man er enig om, at Foranstaltningen Statsstøtte til Husmandsbrug ikke er en erhvervsøkonomisk, en nationaløkonomisk rentabel Foranstaltning